

Restaurering af et fransk taffelur:

Maj 2021

Michael Petersen

Hej

Jeg har taget et par billeder af hvad jeg har udført af restaureringsopgaver på jeres ur.

Jeg håber i finder fornøjelse i at kigge med...

Jeg har taget billederne i god opløsning, så man kan forstørre billederne og se detaljer.

Det første jeg gør når jeg skal istandsætte et ur, er at se om der er åbenlyse fejl... men mange gange skal uret skilles helt ad for at se om der er defekte dele eller slitage.

Hvad mon er årsagen til at dette ur ikke vil fungere?

Så jeg begynder adskillelsen med at afmontere viserne, og bemærker at urskiven har skader dér, hvor optræksnøglen trækker uret... jeg vil se om det er muligt at gøre denne skade pænere med hvis voks...

Da jeg har løsnet urværket fra urkassen ser jeg at uret er ganske snavset... Messingværket er helt mørkt, og det er ganske normalt. Hvis uret ikke har været eftersat i adskillige år, så tørrer olien ind, og messingdelene oxiderer. Det er helt normalt.

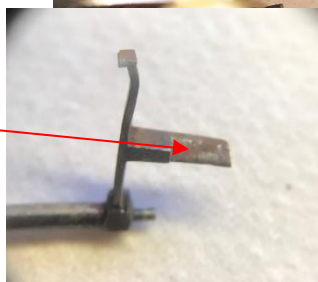
På klokken, bagerst, sidder en ny og moderne møtrik... det er IKKE pænt, og gør det svært for urmageren når uret skal flyttes, og pendulet dermed skal løftes af og på... derfor beslutter jeg at der helt bestemt skal fremstilles en ny "fingermøtrik" i smukt traditionelt design og i messing!

Når jeg ser på urværket, så er urdelene meget medtaget af messing-ir, og enkelte ståledele har rust...
... og lejerne er helt sat til med gammel tør olie

Rust !!

Men jeg ser også at der tidligere har været udført reparationer med loddetin... det er ikke kønt og må fjernes!

For at finde slitage skiller jeg alle urdele fra hinanden...

Først fjerner jeg al energi fra fjedrene ved at dreje baglæns på min lidt specielle optræksnøgle.

Her ses alle dele helt adskilt .

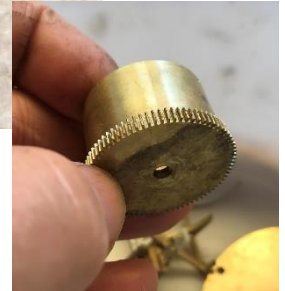
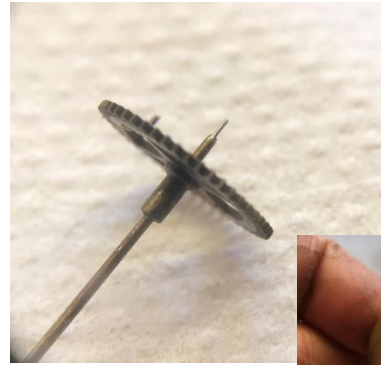

Og jeg "grovrenser" alle dele for at fjerne støv, snavs og gammel tør olie. Det gør jeg i en hjemmelavet sæbeblanding der virker rigtig godt på messing... Blandingen består af Brun sæbe og oxalsyre, og man fornemmer allerede at messingens frisker op !

Efter vask skylder jeg med rigeligt varmt vand og tørrer effektivt så delene ikke ruster yderligere.

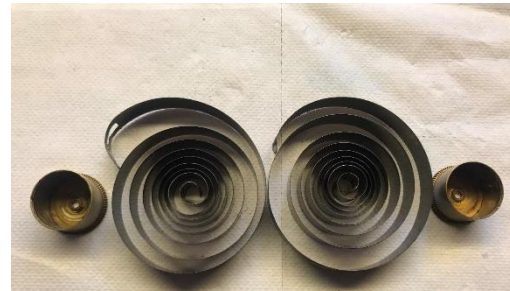

Nu hvor urdelene er grovrenset må jeg efterse alle urets dele... jeg ser på alle hjul og på deres aksler og tænder... er der noget der ser slidt ud... eller beskadiget... Urets hjul har der godt, og det er kendt blandt urmagere, at franske taffelure er lavet i meget god messing-kvalitet og i godt herdet stål... derfor er disse ure sjældent slidt i lejerne.

Men jeg ser at fjedrene er gamle og dårlige... ØV !

Fjedrene er jo energikilden i uret, og er der ingen energi, så vil uret ikke gå...

Og fjedrene er lige ved at knække !!!
Godt at det ikke er skedt, for så går tandhjulene ofte i stykker...

Så jeg måler fjedrene op, og bestiller 2 nye hovedleverandøren i Randers...

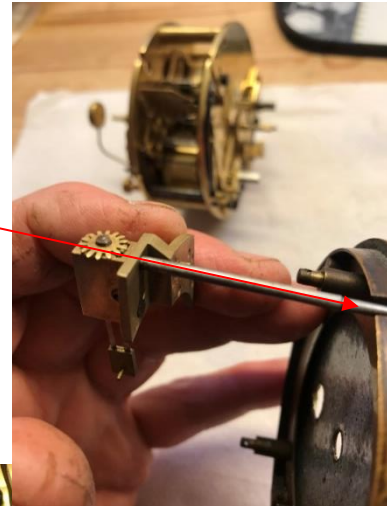

Og jeg opdager at urets justering af pendulet er helt defekt...

Dette kræver vist en lille forklaring:

Øverst på urskoven (ved kl. 12) sidder en lille justeraksel, og akslen går hele vejen gennem uret og om til pendulets ophængsfjeder. Ideen er, at hvis urmageren drejer "med viseren" så bliver pendulet løftet og uret går hurtigere. Hvis man drejer "for langt" så kan man desværre knække tænderne på pendulets løftmekanisme, og dette er sket her !!!

Dermed kan urets præcision ikke justeres – ØV !

... og pendulets påhængsfjeder er knækket, og må skiftes...

Her har jeg taget et billede af pendulets løftmekanisme – helt adskilt... og det er det lille tandhjul , i enden af den aksel jeg holder i hånden, som mangler en tand for at mekanismen kan fungere..

Så jeg beslutter at montere en ny tand, ved først at bore en hul i min lille søjleboremaskine.

... og jeg monterer en stift som kan files i facon som en ny tand...

Det var faktisk temmelig svært at få en glidende bevægelse i den nye tand, men med ihærdighed... så lykkedes det !

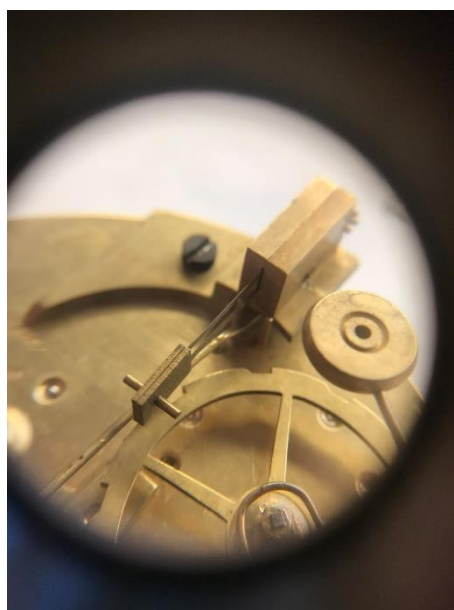

Her viser jeg lige den samlede mekanisme...

Og jeg tester og prøver om det fungerer... JO !

Det var godt... nu kan uret reguleres og dermed vise tiden mere præcist.

Her vil jeg lige nævne , at ure med korte penduler altid har svært ved at gå sådan rigtig præcist... så hvis uret går inden for et par minutter på en uge , så er uret præcist som producenten tænkte det, da uret blev fremstillet.

Og urskiven har jo skader rundt om de huller hvor optræksnøglen trækker uret...

Jeg fjerner nænsomt det gamle guldnede materiale, og lægger hvid voks på i stedet.

Den hvide voks smelter ved svag varme...

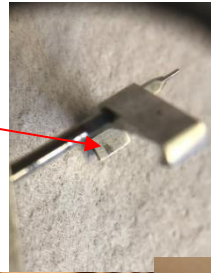

... og jeg glatter voksen med et barberblad.

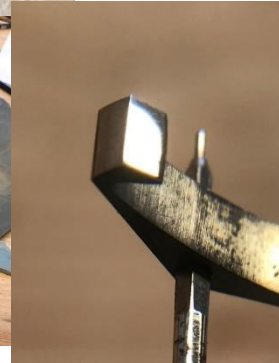

Til sidst vælger jeg at skitsere tallene op med en sin sprittush, sådan at man ikke så tydeligt fornemmer at det er en skade der er restaureret.

Inde i uret sidder en del som viser tegn på slitage...

...så jeg polerer med lyseblå diamantpapier, og fjerner slidtageriller...

Nu vælger jeg at prøvesamle uret for at se om der er yderligere dele som skal repareres...

Og jeg sætter uret op for at i en holder, for at se om alle urets dele fungerer mekanisk korrekt... eller om jeg finder flere fejl der skal rettes...
Sådan lader jeg uret gå et par dage, indtil de nye fjedre kommer hjem fra leverandøren... og uret ser ur til mekanisk at fungere godt.

Så kommer de nye fjedre hjem, og jeg tænker at det er tid at slut-rende uret...

At slutrende uret gøres ved, at alle dele først pudses med brasso... Det er ikke fordi uret skal være smukt, men det gøres fordi olien lettere holdes hjemme i sine lejer, når oliens omgivelserne er rene og blanke...

Så jeg pudser, og pudser !

Og Brasso må ikke efterlades i alle de små hulder, så der renses med opvaskevand.

Og der tørres så delene ikke rustner!!!

De nye fjedre skal nu lægges i de rensede fjederhus, og jeg smører med teflonfedt.

Alle urets pudsede og slutrensede dele skal samles – helt uden at bruge fingrene...

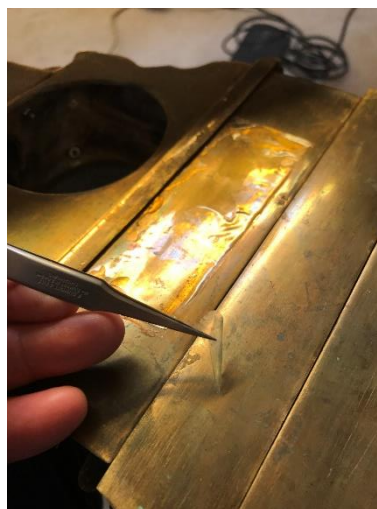
Der må IKKE komme fingermærker på de blanke dele!

Jeg smører tandhjul og andre bevægelige dele med "uroolie" mens jeg samler.

Selve urets kasse er fremstillet i lurforgylt bronze, og den har tape på bagsiden... Tapen fjerner jeg nænsomt.

Og jeg spænder urkassens dele sammen så de ikke fornemmes "løse"...

Og jeg vasker hele urkassen fri for cigarets-os og andre urenheder, men bevarer den naturlige patina så uret ser gammelt ud

Urkassen tørres med rigeligt varm luft !!!

På dette billede har jeg monteret urværket i urkassen, og der var engang en messing fingermøtrik som holdt klokken...

Derfor drejer jeg en ny messingmøtrik i traditionelt design og monterer urets klokke i uret ... Se det var pænere, og nu kan urmageren let fjerne klokken når urets pendul skal løftes på...

Her til slut vælger jeg at rense viserne fri for støv og snavs... de skal være pæne !

Og jeg ser at den ene viser er lavet i messing og den anden er lavet af stol... derfor maler jeg begge med sort sådan at de er pæne og ens!

Til allersidst skal uret stå et sted der er absolut i vatter, og jeg kontrollerer i mindst 10 dage.... Jo, uret fungerer.

Tillykke med det istandsatte ur!

Urmager Michael Petersen

